

Sygn. akt III RC 295/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący Sędzia Kamilla Piórkowska

Protokolant st.sek. sąd. Monika Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2021 r. w Toruniu

sprawy z powództwa:

małol. D. W. (1), O. W. i M. W. (1) działających przez matkę J. T.

przeciwko:

W. W. (1) i D. W. (2)

o:

alimenty

I. oddała powództwo,

II. kosztami sądowymi od uiszczenia których zwolnieni byli małoletni powodowie, obciąża Skarb Państwa,

III. znosi między stronami koszty procesu.

Sygn. akt III RC 295/20

UZASADNIENIE

J. T., działając w imieniu małoletnich D., O. i M. rodzeństwa W. wniosła w dniu 4 czerwca 2020 r. pozew przeciwko ich dziadkom ojczystym – D. i W. małżonkom W., domagając się: zasądzenia od pozwanych solidarnie kwoty 1500 zł miesięcznie tytułem alimentów. Ponadto wniosła o zabezpieczenie powództwa poprzez zasądzenie od pozwanych solidarnie kwoty 1500 zł miesięcznie tytułem alimentów od dnia wniesienia powództwa.

W piśmie procesowym z dnia 9.07.2020r. sprecyzowała żądanie domagając się po 500 zł. miesięcznie na rzecz każdego z małoletnich dzieci.

W uzasadnieniu żądania matka małoletnich wskazała, że razem z dziećmi mieszka w Anglii, postanowieniem alimentacyjnym C. M. w Anglii ojciec dzieci M. W. (2) został zobowiązany do płacenia alimentów w kwocie 32,48 £ tygodniowo. Pomimo zobowiązania ojciec małoletnich uchyła się od tego obowiązku, na dzień wniesienia pozwu jego zaległość wynosiła 1200 £. Latem (...)ojciec małoletnich powodów przeniósł się z Anglii do Polski, nie udostępnił swojego adresu, nie utrzymuje z dziećmi kontaktu. Mieszka z żoną, jej dwójką dzieci, na które otrzymuje alimenty i ich wspólnym dzieckiem. Małżonkowie pobierają na każde dziecko świadczenie 500+. W ocenie matki małoletnich powodów, sytuacja materialna pozwanych jest dobra, oboje otrzymują emerytury. (k. 3-5)

Dnia 7 lipca 2020 r. J. T. upoważniła swoją matkę Z. D. do reprezentowania jej przed Sądem w przypadku niemożności uczestniczenia w postępowaniu sądowym oraz odbierania korespondencji. (k. 27)

Sąd Rejonowy w Toruniu w dniu 14 lipca 2020 r. oddalił wniosek strony powodowej o udzielenie zabezpieczenia. (k. 28)

W odpowiedzi na pozew z dnia 5 sierpnia 202 r. W. i D. małżonkowie W. wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Swoje stanowisko sprecyzowali w piśmie z dnia 2.11.2020r. (k. 83-86 akt)

W uzasadnieniu pozwani podali, że matka małoletnich powodów nie wskazała jakie środki przeznacza na utrzymanie dzieci i z jakich tytułów środki te pochodzą, nie wskazała także zakresu usprawiedliwionych potrzeb małoletnich. Według wiedzy pozwanych matka małoletnich w czasie pozostawania z ich synem w związku partnerskim otrzymywała świadczenie socjalne jako matka samotnie wychowująca dzieci. Ojciec małoletnich wyjeżdżając z Anglii zapewnił dzieciom telefony, aby mogły się z nim kontaktować. Telefony dzieciom zabrała ich matka. Małoletnia O. posiada nowy telefon z którego kontaktuje się z ojcem i utrzymuje z nim kontakt. Ojciec małoletnich po wyprowadzce, jeszcze przez dłuższy okres czasu opłacał czynsz za mieszkanie, w którym mieszkali dzieci wraz z matką, przekazywał także środki na ich utrzymanie. Od momentu wyprowadzki do Polski, ojciec dzieci przekazywał świadczenia alimentacyjne w zakresie, na który pozwalały mu możliwości zarobkowe. Pozwani są osobami starszymi, utrzymują się jedynie z emerytur, które przeznaczają na opłaty czynszowe, opłaty za media, zakup lekarstw i wizyty lekarskie, zakup żywności i wszystkich innych artykułów bytowych, zakup odzieży. (k. 38-42)

Na rozprawie w dniu 12 marca 2021 r. strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił co następuje:

Małoletni powodowie: D. W. (1), ur. (...), O. W., ur. (...) i M. W. (1) ur. (...) są dziećmi pochodzącymi ze związku pozamałżeńskiego J. T. i M. W. (2) - syna pozwanych D. i W. małżonków W..

/okoliczność bezsporna, a ponadto dowód:

odpisy zupełne aktów urodzenia, k. 13/

W 2016 r. C. M. w Anglii nałożył na ojca małoletnich M. W. (2) obowiązek alimentacyjny w wysokości 32,48 £ tygodniowo.

/dowód: informacje z C. M. – k. 7-9/

Małoletni powodowie mają (...), (...)i (...)lat. Mieszkają razem z matką w Anglii od (...)lat. Wyżywienie całej rodziny wynosi ok. 300-400 £ miesięcznie. Ich podstawowe potrzeby są zaspokojone. Uczęszczają do dobrej, nieodpłatnej szkoły, nie biorą udziału w dodatkowych odpłatnych zajęciach. Małoletni są zdrowi. Ich matka stara się zapewniać im wakacje.

Matka małoletnich powodów pracuje w szkole w charakterze asystentki nauczyciela. Zarabia ok. (...) £. Otrzymuje zasiłki od państwa, (...) lub (...) £ na każde dziecko miesięcznie. J. T. posiada swój dom w Anglii, w którym mieszka razem z dziećmi, a także samochód marki M..

W Anglii mieszka także babcia macierzysta małoletnich powodów Z. D., która pomaga w opiece nad dziećmi. Pomaga także finansowo, opłaca telefony i internet w kwocie ok. 100 £ miesięcznie, czasem kupuje dzieciom jedzenie, przekazuje pieniądze na drobne wydatki. Z. D. otrzymuje emeryturę angielską w wysokości (...) £, nie posiada majątku ani oszczędności.

Brak informacji o sytuacji majątkowej, zarobkowej i rodzinnej dziadka macierzystego małoletnich.

/ dowód: przesłuchanie Z. D. – k. 144-144v,

zaświadczenie o zarobkach – k. 77-79v/

Pozwani są emerytami. D. W. (2) otrzymuje świadczenie w wysokości (...) zł miesięcznie, a W. W. (1) – ok. (...) zł miesięcznie. Pozwani posiadają własne mieszkanie, czynsz łącznie z opłatami wynosi ok. 1000 zł miesięcznie. Posiadają również działkę pracowniczą, na którą dojeżdżają własnym samochodem, koszt paliwa wynosi 100-150 zł miesięcznie. Ich oszczędności wynoszą ok. 2000 zł. Opłata za działkę wynosi ok. 350 zł rocznie.

D. W. (2) leczy się (...), ma problemy (...) i (...). Przyjmuje leki na stałe, koszt to ok. 180 zł miesięcznie. Uczęszcza na wizyty lekarskie prywatne, których koszt wynosi 150 zł, co dwa miesiące chodzi do (...), do (...). Do (...) chodzi w ramach NFZ. Za (...) płaci 136 zł co kwartał.

W. W. (1) posiada pożyczkę zaciągniętą w zakładzie pracy, której rata wynosi ok. 90 zł miesięcznie. Na ubezpieczenie wydaje 170 zł co kwartał. Pozwany jest po usunięciu (...). Przyjmuje leki na (...). Leczy się u (...), wizyty odbywają się co kwartał, koszt to ok. 150 zł. Na leki przeznaczają 50-60 zł miesięcznie. Korzysta z maty masującej, którą wymienia raz na rok, jej koszt wynosi ok. 200 zł.

W drugiej połowie września 2020 r. dla podratowania zdrowia, brali udział w odpłatnym turnusie rehabilitacyjnym. Opłata za jedną osobę wyniosła 1050 zł.

W styczniu 2021 r. zachorowali na (...), który ciężko przeszli, pozwany przebywał 11 dni w szpitalu.

Posiadają sześcioro wnuków i dwoje od synowej. Wysyłali małoletnim powodom drobne kwoty, m. in. na święta po 100 zł, pamiętają także o urodzinach wnuków, przekazują po 100 zł. Próbują kontaktować się z wnukami, ale bez odzewu.

Ojciec małoletnich powodów M. W. (2) mieszka razem z żoną, jej dwójką dzieci oraz ich wspólnym dzieckiem w Polsce, w wynajmowanym mieszkaniu. Pracuje jako taksówkarz, obecnie ma problemy z pracą z powodu pandemii, która ograniczyła liczbę turystów. Jego żona pracuje. Małżonkowie pobierają(...)na każde dziecko.

Pozwani pomagają M. W. (2), przekazując mu kwoty po 500-600 zł miesięcznie, dzięki którym może płacić na rzecz małoletnich powodów alimenty.

Pozwany za pośrednictwem konta bankowego swojej żony przekazuje kwotę po 500 zł miesięcznie tytułem alimentów na rzecz małoletnich powodów, na konto matki małoletnich powodów.

/dowód: przesłuchanie D. W. (2) – k. 143v,

przesłuchanie W. W. (1) – k. 143v-144,

zdjęcia wpłat – k. 43-61,

informacja z ZUS – k. 91-96,

informacja o zobowiązaniu M. W. (2) – k. 97,

oświadczenie M. W. (2) – k. 98,

umowa pożyczki – k. 99-100,

faktury – k. 101-104, 111-112, 114,

dokumentacja medyczna – k. 105-110, 113,

potwierdzenia przelewów – k. 135-142/

Sąd zważył co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów w rozumieniu art. 245 kpc i art. 244 kpc, złożonych przez strony w niniejszej sprawie, których autentyczności żadna ze stron skutecznie nie kwestionowała, i których wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu, a także na podstawie zeznań świadka i pozwanych. Na mocy art. 302 kpc sąd pominął dowód z przesłuchania strony powodowej.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o przesłuchanie babki macierzystej małoletnich powodów reprezentującej J. T. i pozwanych dziadków małoletnich w takim zakresie, w jakim zeznania te odnosiły się do kwestii istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotu niniejszego postępowania, w jakim nie pozostawały względem siebie w kolizji i były zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. W tych kwestiach, które były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy relacje świadka i pozwanych były w istocie bezsporne, różnice sprowadzały się w zasadzie do odmiennej oceny faktów, w szczególności tego, czy w okolicznościach niniejszej sprawy uzasadnione jest zasądzenie alimentów od pozwanych na rzecz powodów.

Przechodząc do rozważań prawnych należy wskazać, iż w przedmiotowej sprawie matka powodów domagała się alimentów na rzecz małoletnich dzieci od dziadków ze strony ich ojca, argumentując, iż zobowiązany ojciec dzieci - M. W. (2) nie realizuje swojego obowiązku alimentacyjnego względem małoletnich powodów, a egzekucja świadczeń stała się bezskuteczna.

W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z art. 128 kro, obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Kolejność zobowiązanych do alimentacji określa natomiast przepis art. 129 § 1 kro, w myśl którego obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych - obciąża bliższych stopniem przed dalszymi.

Obowiązek alimentacyjny dziadków, tj. osób zobowiązanych w dalszej kolejności, względem wnuków, powstaje dopiero wtedy, gdy zajdzie jedna z trzech alternatywnych przesłanek określonych w przepisie art. 132 kro, a mianowicie: 1) gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności (np. nie żyje, zaginęła) albo 2) gdy osoba ta istnieje, ale nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub 3) gdy uzyskanie od takiej osoby na czas potrzebnych uprawnień środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami. Sąd Najwyższy wskazuje nadto, iż „obowiązek alimentacyjny dalszego krewnego może powstać także wtedy, gdy bliższy krewny mimo posiadania możliwości wypełniania tego obowiązku, nie wywiązuje się ze swoich obowiązków” (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 1962 r. 2 CR 167/62, OSNCP 1963, nr 4, poz. 91).

W praktyce, obowiązek dostarczania dziecku alimentów przez osoby zobowiązane w dalszej kolejności powstaje najczęściej w sytuacji, gdy rodzic(e) dziecka uchyla(ją) się od tego obowiązku względem dziecka, w związku z czym z mocy art. 132 kro aktualizuje się obowiązek alimentacyjny dziadków. Kwota alimentów należnych dziecku od dziadków, zależy jednak, w myśl art. 135 § 1 kro, od usprawiedliwionych potrzeb dzieci oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. O ile więc dziadkowie mają możliwości majątkowe lub zarobkowe, zaś wnuki – niezaspokojone usprawiedliwione potrzeby, w opisanej powyżej sytuacji dziadkowie zobowiązani są dostarczać dzieciom środki utrzymania.

Samo spełnienie przesłanek z art. 135 § 1 kro jest jednak niewystarczające, albowiem uprawniony musi wykazać, że pozostaje w niedostatku. Poza wypadkiem określonym w art. 133 § 1 kro, uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest bowiem tylko ten, kto znajduje się w niedostatku (art. 133 § 2 kro). Jak wskazuje analiza orzecznictwa, w sytuacji, gdy w grę wchodzi subsydiarny obowiązek dalszych krewnych, a w szczególności dziadków (art. 128 i 129 kro) uprawniony musi wykazać istnienie po jego stronie niedostatku (uchwała SN z 1982.01.08, III CZP 58/81, OSNC 1982/5-6/70; wyrok SN z 1974.04.22, III CRN 66/74, LEX nr 7468).

Przesłanka ta odnosi się do obowiązku rodziców względem ich dziecka, które już zostało należycie przygotowane do rozpoczęcia samodzielnej działalności zawodowej i zarobkowej, a także do obowiązku dalszych wstępnych względem zstępnych, np. do obowiązku dziadków względem wnuków, choćby ci wnukowie nie byli jeszcze przygotowani

do rozpoczęcia samodzielnej działalności zawodowej i zarobkowej oraz do wszelkich obowiązków alimentacyjnych zstępnych względem wstępnych (por. uchwała SN z 1982.01.08, III CZP 58/81, OSNC 1982/5-6/70; wyrok SN z 1974.04.22, III CRN 66/74, LEX nr 7468).

W świetle orzecznictwa, pojęcie „niedostatku” z art. 133 § 2 kro obejmuje zarówno wypadki, gdy uprawniony do alimentacji nie ma żadnych środków utrzymania, jak również taką sytuację materialną, w której osoby uprawnione nie mogą lub nie potrafią samodzielnie w pełni zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb na poziomie zbliżonym do minimum socjalnego w zakresie utrzymania i wychowania (wyrok SN z 1974.02.20, III CRN 388/73, OSNC 1975/2/29). Jednocześnie jednak należy zauważyć, że popadnięcie w niedostatek pozwala żądać alimentów jedynie wówczas, gdy nie stało się to umyślnie lub też gdy nie jest ono efektem hulaszczego trybu życia. W przeciwnym razie żądanie alimentów może być uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 5 kc) [wyrok SN z 1974.04.22, III CRN 66/74, LEX nr 7468].

W odróżnieniu od tej ogólnej przesłanki obowiązku alimentacyjnego, przesłanką obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, a nie posiada majątku przynoszącego dochód, jest w zasadzie, zgodnie z art. 133 § 1 kro, sama niezdolność tego dziecka do samodzielnego utrzymania, a więc także wtedy, gdy nie znajduje się ono w niedostatku. W konsekwencji obowiązek rodziców dostarczania dziecku środków utrzymania i wychowania istnieje już od chwili jego urodzenia, podczas gdy obowiązek alimentacyjny innych krewnych konkretyzuje się z chwilą, kiedy uprawniony znajdzie się w niedostatku. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w wypadku, gdy jedno z rodziców nie żyje albo nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi alimentacyjnemu, obowiązek alimentacyjny „przechodzi” w całości na drugie z rodziców. Dopiero wtedy, gdy także ów drugi rodzic nie może wypełnić obowiązku alimentacyjnego, powstaje – stosownie do dyspozycji art. 132 kro – obowiązek alimentacyjny zobowiązanych w dalszej kolejności dziadków uprawnionego do świadczeń alimentacyjnych (orzeczenie SN z dnia 16.03.1967 r., OSN CP 1967, poz. 168).

Przenosząc powyższe rozważania w ramy niniejszej sprawy, w ocenie Sądu, brak jest podstaw do zasądzenia od pozwanych alimentów na rzecz małoletnich powodów, ponieważ nie znajdują się oni w niedostatku. Przesłanki wymagane dyspozycją cytowanych przepisów nie zostały bowiem spełnione.

Matka małoletnich powodów J. T. prawidłowo realizuje swój obowiązek, zapewniając małoletnim utrzymanie i czyniąc osobiste starania celem ich wychowania. Natomiast ojciec dzieci M. W. (2) początkowo uchylał się od ustalonego przez C. M. w Anglii jego obowiązku alimentacyjnego względem małoletnich dzieci w wysokości (...) £ tygodniowo. Jednakże mimo swojej nie najlepszej sytuacji finansowej, dzięki wsparciu swoich rodziców – pozwanych, którzy przekazują mu ok. 500-600 zł miesięczne, obecnie wypełnia swój obowiązek alimentacyjny przekazując matce małoletnich powodów, za pośrednictwem konta bankowego swojej żony, kwoty po 500 zł miesięcznie tytułem alimentów na rzecz małoletnich powodów.

Babcia macierzysta dzieci Z. D., reprezentująca matkę małoletnich powodów, podczas rozprawy w dniu 12 marca 2021 r. wskazała, że na dzień rozprawy małoletni powodowi nie znajdują się w niedostatku, mają zabezpieczone potrzeby w zakresie odzieży czy wyżywienia. Matka małoletnich J. T. oprócz otrzymywanego wynagrodzenia z tytułu pracy, otrzymuje również zasiłki od państwa. Ponadto w opiece nad dziećmi pomaga jej babcia macierzysta powodów, która dokonuje opłat za telefony i internet dzieci, kupuje im czasami jedzenie, a także przekazuje pieniądze na drobne wydatki.

Oboje pozwani wskazali, że mimo braku kontaktu ze strony małoletnich powodów, przekazują oni dla nich drobne kwoty, m. in. z okazji świąt czy urodzin dzieci. Przesyłają ojcu małoletnich powodów środki pieniężne, aby mógł on wypełniać swój obowiązek alimentacyjny wobec dzieci.

Wobec powyższego, uznać należy, że powodowie nie są w niedostatku, albowiem w ocenie Sądu, owe pojęcie odnosi się do niemożności zaspokojenia potrzeb najbardziej usprawiedliwionych i koniecznych, a te potrzeby w niniejszej sprawie zaspokaja matka powodów, która obecnie zarabia ok. (...) £ i pobiera zasiłki od państwa w wysokości (...) lub

(...) £ na każde dziecko miesięcznie, oraz ojciec dzieci, który przelewa matce małoletnich kwoty po 500 zł miesięcznie, a także częściowo babcia macierzysta dzieci oraz pozwani przekazując drobne kwoty.

W tym momencie, skoro przesłanka „niedostatku” nie została spełniona, kwestią drugorzędną staje się analiza możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanych. Obowiązek alimentacyjny pozwanych D. i W. małżonków W., tj. osób zobowiązanych w dalszej kolejności względem małoletnich powodów, powstałby bowiem dopiero wtedy, gdyby powodowie pozostawali w niedostatku, a nadto wystąpiłaby jedna z trzech alternatywnych przesłanek określonych w przepisie art. 132 kro.

Biorąc pod uwagę zgromadzony w sprawie materiał dowodowy należało uznać, że powodowie nadal, w rozumieniu art. 133§ 1 kro, są dziećmi niezdolnymi do samodzielnego utrzymania, a wobec niepozostawania ich w niedostatku, należało uznać, że obowiązek dostarczania im środków utrzymania spoczywa nadal na ich rodzicach.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił powództwo o zasądzenie alimentów, o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku.

Sąd, na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nie obciążył małoletnich powodów kosztami sądowymi w zakresie oddalonego powództwa, o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 kpc.